

SCENE 1

PIERRE GRINGOIRE

Tableau. Parijs, 1482. Plein voor de Notre Dame. Gringoire vooraan op scène. Zakkenroller op, probeert een muntstuk uit Gringouires jaszak te halen. Gringoire grijpt zijn pols beet.

GRINGOIRE Handjes thuis, ventje! Ik geloof niet dat jij daar iets verloren hebt.

ZAKKENROLLER Auw! Laat me los, m'sieur!

GRINGOIRE Misschien kun jij me eerst eens uitleggen wat je precies van plan was?

ZAKKENROLLER Niks, m'sieur, helemaal niks... maar ik struikelde en toen viel ik per ongeluk tegen u aan, m'sier. Echt waar, m'sieur!

GRINGOIRE Mm, per ongeluk, zeg je?

ZAKKENROLLER Ja, m'sieur.

GRINGOIRE Dat wil ik wel even controleren.

Gringoire tilt de zakkenroller op en houdt hem ondersteboven. Enkele munten en wat zilverwerk rollen op de grond. De zakkenroller scharrelt alles haastig weer bij elkaar.

GRINGOIRE (tegen zakkenroller) Vort, verdwijn, en plunder in het vervolg de Parijzenaars die wel wat in hun zakken hebben, in plaats van eerlijke mensen.

ZAKKENROLLER Ja, m'sieur. Tuurlijk, m'sieur, excuses voor het storen, m'sieur.

GRINGOIRE Volgende keer haal ik de garde erbij.

ZAKKENROLLER Ja, m'sieur. Dankuwel m'sieur.

Zakkenroller wil weggaan, maar keert terug.

GRINGOIRE Ben je hier nu nog?

ZAKKENROLLER Ja m'sieur.

GRINGOIRE Wat wil je?

ZAKKENROLLER U bent toch Pierre Gringoire?

GRINGOIRE Ah, je kent mij?

ZAKKENROLLER Heel Parijs kent u.

GRINGOIRE Het doet me deugd dat te horen.

ZAKKENROLLER Natuurlijk. U schrijft toch die verschrikkelijk slechte, saaie, vervelende toneelstukken?

GRINGOIRE Euhm, ja, wel bedankt voor het compliment.

ZAKKENROLLER Graag gedaan hoor, m'sieur Gringoire. Was uw laatste stuk weer zo slecht?

GRINGOIRE Nee. Euhm, ja... wel het was een stuk voor het Driekoningenfeest... maar er was blijkbaar niet al te veel belangstelling voor mijn creatie.

ZAKKENROLLER Dat verbaast me niks, m'sieur.

GRINGOIRE Mm, je bent tenminste eerlijk.

ZAKKENROLLER Vertelt u eens wat er gebeurd is?

GRINGOIRE Wel, het begon op de Place de Notre Dame. Alle acteurs stonden klaar, maar we konden niet beginnen want aartsdiaken Frolo was er nog niet...

SCENE 2

HET FESTIVAL DER ZOTTEN

ROBIN Wel, Gringoire, hoe zit het? Krijgen we dat toneelstuk van jou nog te zien of wat? Straks sturen we de garde op jou af!

VINCENT Ja, we staan hier goddomme al vier uur met onze duimen te draaien.

GRINGOIRE Geduld, heren studenten, geduld. Geduld is een schone deugd.

JEHAN Ongetwijfeld heel wat schoner dan het stuk dat opgevoerd zal worden.

VINCENT Als het opgevoerd zal worden.

ROBIN Ik krijg een stijve nek van dat wachten!

GRINGOIRE *(tegen publiek)* 6 januari 1482. Driekoningenfeest... Driekoningenfeest en Parijs staat weer op stellen. Het gepeupel komt op straat en Parijs is één dag van hen. Studenten, schooiers, dieven, zakkenrollers en bedelaars kunnen vandaag de stad op z'n kop zetten. Maar laat ik mezelf eerst even voorstellen, Pierre Gringoire, dichter, filosoof en meester-schrijver van de betere toneelstukken in Parijs.

JEHAN Ha, de betere toneelstukken in Parijs! Gelukkig dat je het zelf zegt.

GRINGOIRE Zijn excellentie Dom Frollo heeft me de opdracht gegeven dit boerse volksvermaak op een wat cultureel hoogstaander niveau te tillen. Parels voor de zwijnen als je't mij vraagt. Maar goed, er moet brood op de plank komen.

VINCENT Er zouden beter wat acteurs op de planken komen.

GRINGOIRE We wachten nog op zijne eminentie Dom Frollo.

ROBIN De pot op met Frollo! Laat dat stuk beginnen.

VINCENT Ja, het begint de mensen in de zaal ferm op hun zenuwen te werken!

JEHAN Wij mogen gratis kijken, maar die daar *(knikt naar het publiek)* hebben wel moeten betalen.

ROBIN Frollo zit ongetwijfeld nog achter zijn boeken!

JEHAN Of aan de miswijn!

VINCENT Daarom heeft jouw broer zo'n rooie kop de laatste tijd!

JEHAN Dus, Gringoire, je kunt net zo goed beginnen.

GRINGOIRE Vooruit dan maar. Dames en heren, graag stel ik u vandaag graag met gepaste trots mijn nieuwste creatie voor. Het hoogstaand mysteriespel dat vandaag voor u ten tonele gebracht zal worden heet 'Het rechtvaardige oordeel van de Maagd Maria'. Het zal voor u gebracht worden door enkele sublieme acteurs en ook de teksten zullen getuigen van ...

ROBIN Zeg schiet op, Gringoire!

JEHAN Ja, hou op met dat vervelende gemekker.

VINCENT Laat dat maar aan je acteurs over.

GRINGOIRE (tegen publiek) Ik hoop dat u er klaar voor bent...

Iedereen praat door elkaar. Als het eindelijk wat stiller geworden is, begint het stuk.

*GEESTELIJKHEID Nu is het eindelijk tijd
Want ik wachtte lang, met spijt
Hoog tijd dus dat ik op scène schrijd
En u verblijd met mijn aanwezigheid
Want ik ben de geestelijkheid.*

FALOURDEL Verre van geestig!

GERVAISE En in rijm. Dit is nog erger dan zijn vorige stuk!

*ADEL En in ben de adel, uw lekker lief.
Ik stal uw dierbaar hart als een dief.
Uw verlangens zijn voor mij een open brief*

BABETTE En bij mij vind je altijd je gerief!

Algemeen gelach.

GRINGOIRE Doorspelen!
AMBACHT *De ambacht speel ik met veel plezier*
 Ik werk zo nijverig als een mier
 Ik ben zo sterk als een stier

JEHAN En zo saai als een dooie pier. Jongens, wat een onnozel geleuter!
MADELEINE Hey ambacht, kom maar bij Madeleine, sterke stier, dan mag je eens in mijn stal komen!
VINCENT Zeg Babette, is er in jouw stal ook nog plaats vannacht?
BABETTE Niet voor ezels zonder geld zoals jij, Vincent Gauchère!

Dom Frollo met Quasimodo op.

ROBIN Hé Jehan, daar is je broer.
JEHAN Hij ziet er nog ongezonder uit dan anders.
VINCENT En hij heeft zijn knechtje meegebracht.
JEHAN Quasimodo. 't Gebeurt niet veel dat die buiten mag van Frollo.
ROBIN Is het waar dat hij behekst is?
JEHAN Maar nee, oudewijvenpraat. Mijn broer heeft hem geadopteerd toen hij klein was. Nu woont hij in de klokkentoren waar hij de klokken luidt en allerlei klusjes opknapt.

Dom Frollo gebaart dat ze mogen verder spelen.

HANDEL *En ik ben de handel, slim maar toch blond*
 Ik ben de vrouw van de ambacht sterk en gezond
 We zoeken een dochter voor onze zoon, terstond

ROBIN Je hebt een lekkere kont!
JEHAN En je doet beter je benen open in plaats van je mond!

Algemeen gelach

VINCENT Hé jongens, kijk daar!

JEHAN Wel verdraaid, als dat Clopin Trouillefou niet is! Hé schooier, hoe is't met je benen? Je kunt alweer lopen zie ik? Gisteren was je toch kreupel op de Place de Grève?

CLOPIN Een aalmoes, m'sieurs, een aalmoes voor een arme bedelaar.

GRINGOIRE Hé schooier, van m'n scène af verdomme!

CLOPIN Een franc, m'sieur. U doet er een goed werk mee.

GRINGOIRE Van m'n scène af!

FALOURDEL Zeg monsieur Gringoire, is dat stuk...

GRINGOIRE Al afgelopen? Neenee, ze gaan meteen verder.

GERVAISE Kunt u ons dan even uitleggen waar het precies over gaat?

FALOURDEL We snappen er geen bal van!

GRINGOIRE Doorspelen, verdorie! Speel toch door!

JEHAN Zeg, blijven we naar die onzin luisteren?

BABETTE Die acteurs zijn nog slechter dan de schrijver.

MADELEINE Misschien is de geestelijkheid wel goed in bed.

BABETTE Vraag dat eens aan Dom Frollo want die kan het weten!

MADELEINE Of juist niet!

VINCENT Hier raak ik in elk geval niet van in een feeststemming.

ROBIN Ik heb een idee. Ik was onlangs in Vlaanderen en daar kiezen ze op het Driekoningenfeest een koning der zotten! Waarom doen we dat hier niet? Kijk, je steekt je hoofd daar door dat gebroken raam en wie de zotste smoel kan trekken, wint!

JEHAN De koning der zotten! Waarom niet? Hier zijn genoeg lelijke koppen om een koning te kiezen.

Onder algemeen gelach en gejoel steken enkele aanwezigen hun hoofd door het raam en trekken gekke bekken. Uiteenlopende reacties van het publiek, vrij te verdelen onder figuratie

- Wat een lelijke kop!
- Is dat je kop of een puist?
- Hé, je kop erdoor steken, niet je kont
- Babette, alleen je kop tonen hé, niet de rest!
- Ha, die krijgt zijn oren haast niet door dat gat!
- ad lib.

Tijdens het tumult hebben enkelen Quasimodo naar voor gesleept en duwen zijn hoofd door het gat. Het wordt muisstil.

FALOURDEL Quasimodo!

GERVAISE Pas maar op, hij is even kwaadaardig als lelijk.

BABETTE Het is een echte duivel, hij scharrelt 's nachts in de dakgoten rond. Bij mij heeft hij zijn bezem eens laten liggen.

MADELEINE En 's nachts doolt hij in zijn eentje door de kathedraal en slaapt op de graven van de heiligen.

ROBIN Dan is er toch één in Parijs die nog niet bij jou geslapen heeft, Madeleine.

CLOPIN Kom Quasi, jij bent de mooiste lelijkaard die ik ooit gezien heb. Met jou wil ik wel een glas gaan drinken!

FALOURDEL Hij is doof geworden van het gelui van zijn klokken.

CLOPIN Lelijk als de nacht, kromme poten, een oog tekort en een kop als een rotte bloemkool! Een betere koning kunnen we niet hebben!

JEHAN Leve Quasimodo! Leve de klokkenluider van de Notre Dame!

VINCENT Leve onze koning der zotten!

Quasimodo krijgt een koningsmantel om en wordt rondgedragen. Dom Frollo houdt de stoet tegen. Opnieuw wordt het stil. Frollo neemt Quasimodo zijn kroon en mantel af.

FROLLO Voor jou is het feest voorbij, Quasimodo.

QUASIMODO Maar meester...

FROLLO Je gaat me toch niet tegenspreken?

QUASIMODO Nee meester, excuseer meester.

FROLLO Je gaat nu terug naar de kathedraal.

QUASIMODO Ja, meester. Onmiddellijk meester.

Quasimodo verdwijnt, maar blijft heimelijk aan de rand van de scène staan.

CLOPIN Hé Frollo, laat onze koning met rust!

FALOURDEL Ja, ga iemand anders plezier verpesten!

MADELEINE Gekrompen zuurpruim, heb je niks beters te doen?

CLOPIN Geef onze koning terug, zwarte torenkraai!

FROLLO Ik zou maar niet zo'n grote bek opzetten als ik jou was, Clopin Trouillefou. Oh ja, denk maar niet dat ik niet weet wie je bent. En ik zweer je, er komt een dag waarop ik ervoor zal zorgen dat je het daglicht niet meer zal zien!

JEHAN Komkom beste broer, trek niet zo'n nijdig gezicht. Straks moet jij je kop door dat gat steken en kiezen ze jou als koning der zotten. Hier, pak vast en drink uit, daar zul je heel wat meer deugd van hebben! *(houdt hem een beker wijn voor)*

FROLLO Jehan Frollo, je bent een schande voor je familie! Ik vraag me af waarom ik jouw studies blijf betalen, want je zit meer achter de vrouwen dan achter je boeken.

JEHAN Ja, ik heb altijd al een voorliefde gehad voor de studie van de anatomie, vooral bij het andere geslacht dan.

FROLLO Lach maar. We zullen zien of je nog zoveel plezier hebt als je weer komt aankloppen om geld te vragen voor je zogenaamde studies! *(tegen Gringoire)* Hoe zit het? Krijgen we nu de rest van dat verdomde stuk te zien of niet?

GRINGOIRE Natuurlijk heer. Acteurs klaar? Vanaf 'je hebt een lekkere kont'. Euh excuseer, vanaf 'een zoon terstond.'

HANDEL *We zoeken een dochter voor onze zoon terstond.*

Een groepje zigeuners komt op, waaronder Esmeralda al dansend. Reactie van de aanwezigen. De acteurs geven het definitief op.

- De zigeuners zijn er!
- Esmeralda is er.
- Gaat ze optreden?
- Zal Esmeralda dansen?
- Ad lib.

ZIGEUNER 1 Beste inwoners van Parijs, straks treden wij op, op de Place de Grève. Goochelaars, acrobaten, jongleurs en natuurlijk Esmeralda! Een niet te missen spektakel. Iedereen daarheen!

Zigeuners gaan af en het volk loopt hen achterna. Alleen de acteurs, Gringoire en Frollo blijven achter.

GEESTELIJKHEID Als het zo zit, dan trap ik het hier ook af.

AMBACHT Goed idee, ik wil Esmeralda zien dansen.

GRINGOIRE Geen, sprake van! Jullie blijven hier. Mijn stuk...

HANDEL Ach jongen toch, je kunt dat stuk van jou steken waar de zon niet schijnt. Er komt toch geen kat meer kijken.

ADEL Groot gelijk. Trouwens, het trok toch op niks. En dat lag niet aan ons!

Acteurs af. Frollo klapt traag in zijn handen.

FROLLO Wel, dat noem ik nog eens een groot succes...

GRINGOIRE Ja, wat wilt u! We werden voortdurend onderbroken. Ik heb u toch gezegd dat dat uitschot geen echte kunst weet te waarderen. Zonde van het geld.

FROLLO Welk geld.

GRINGOIRE Euh, het geld dat u me verschuldigd bent voor het toneelspel.

FROLLO Welk toneelspel? Noemde je die tien regels gedeclameerd door dat stelletje prutsers een toneelspel?

GRINGOIRE Maar mijn acteurs konden niet doorspelen. Het stuk duurde vier uur.

FROLLO God beware me daarvoor. Misschien was die zottenverkiezing dan toch nog niet zo'n slecht idee. Trouwens, ik zie hier geen acteurs meer.

GRINGOIRE Nee, die hebben de benen genomen.

FROLLO Wel, je buidel geld ook. Ik betaal niet voor een stuk dat ik niet gezien heb.

GRINGOIRE Maar, heer Frolo, als u me niet betaalt, kan ik geen huur betalen.

FROLLO Dat is mijn probleem niet. Dan slaapt u maar op straat.

GRINGOIRE En dan kan ik geen eten kopen.

FROLLO Dan vast u maar wat. Misschien kunt u van de nood een deugd maken en uw volgende stuk bedenken. De beste stukken worden geschreven met een lege maag.

GRINGOIRE Dan kunt u me misschien een voorschot geven op dat volgende stuk?

FROLLO Dit gesprek is afgelopen.

GRINGOIRE Maar heer frolo...

FROLLO Afgelopen!

Gringoire af, soldaat 1 op.

SOLDAAT 1 Excuseer heer Frolo. Er is hier iemand die naar u vraagt.

FROLLO Naar mij?

SOLDAAT 1 De nieuwe kapitein van de Koninklijke Garde, monseigneur.

FROLLO Goed, laat hem komen.

Soldaat af, Phoebus op.

FROLLO Ah aangenaam, kapitein. Ik ben zeer verheugd dat u zo snel kon komen.

PHOEBUS Geen moeite, heer. Ik ben Phoebus de Châteaupers.

FROLLO Mooi zo. Tja, ik was niet echt tevreden over uw voorganger. Hij was niet... gemotiveerd genoeg. Ik heb hem laten ophangen. Ik mag aannemen dat we elkaar begrijpen?

PHOEBUS Zeer duidelijk. U zult tevreden over me zijn.

FROLLO Dat mag ik hopen. Parijs is een gevaarlijke stad, kapitein. Erg gevaarlijk, boordevol verleidingen waartegen we de simpele burgers dienen te beschermen. Hebt u daarnet die troep zigeuners gezien?

PHOEBUS Ja, een vrolijke bende.

FROLLO Je vergist je, Phoebus. Onder hun gezang schuilt de adem van de duivel! Ze zijn een bedreiging voor Parijs. Een bedreiging die we met wortel en tak moeten uitroeien.

PHOEBUS Als u het zegt, heer.

FROLLO Ik kan natuurlijk op je volledige steun rekenen bij deze zware taak?

PHOEBUS Natuurlijk, heer.

Phoebus af. Frollo gaat naar de klokkentoren.

FROLLO Je mag gerust weten dat ik diep ontgoocheld ben.

QUASIMODO Het spijt me meester.

FROLLO Spijt is onvoldoende, Quasimodo. Is dit nu je beloning voor al die jaren dat ik voor je gezorgd heb? Besef jij wel hoeveel geluk je gehad hebt dat ik je vond? Anders was je allang gecrepeerd op de straatstenen van Parijs. Je weet toch wat ik je geleerd heb? Daarbuiten is er een wrede en slechte wereld Quasimodo en ik ben de enige die je daartegen kan beschermen. Zelfs je eigen moeder kon dat niet, toen ze je achterliet op de trappen van de Notre Dame. De hele wereld lacht je uit, Quasimodo. Ze lachen met je lelijkheid. Ze haten je omdat je een monster bent. Waarom zou je dan problemen zoeken als je hier veilig bij mij kunt blijven? Ik ben je enige vriend en dat weet je.

QUASIMODO Ja, ik weet het. Het zal niet gebeuren, meester.

FROLLO Mooi zo. Nu moet ik alleen nog een gepaste straf bedenken.

QUASIMODO Straf?

FROLLO Met excuses alleen kom je er te gemakkelijk vanaf, vind je ook niet?

QUASIMODO ja... ja, u hebt gelijk meester.

FROLLO Natuurlijk. Wel , ik wil dat je het volgende voor me doet. Je hebt daarnet die zigeuners gezien.

QUASIMODO Ja, meester.

FROLLO Er was een meisje bij hen, Esmeralda. Ken je die?

QUASIMODO Oh ja, meester, ik heb ze al vaak zien dansen op het plein voor de Notre Dame. Ze is zo mooi en zacht en lief en...

FROLLO Mmm, jaja... wel, je weet dat alle zigeuners naar de hel gaan. Zou het dan niet verschrikkelijk jammer zijn dat die mooie Esmeralda daar ook terecht zou komen?

QUASIMODO Dat... dat zou verschrikkelijk zijn, meester.

FROLLO Inderdaad. Maar er is een uitweg voor haar, Quasimodo. Ze hoeft niet naar de hel.

QUASIMODO Hoe, meester?

FROLLO Wij kunnen haar redden van de ondergang. Jij en ik Quasimodo. Wij kunnen haar de wegen naar het paradijs tonen. Daarom moet jij haar bij me brengen. Van zodra het donker geworden is, ga je de stad in op zoek naar Esmeralda en je brengt haar naar het klooster bij de kathedraal. Alleen zo kan ze gespaard blijven van het eeuwige vuur van de duivel.

QUASIMODO Het eeuwige vuur van de duivel... ik zal het doen meester. Vanavond breng ik haar bij u.

FROLLO Goed zo Quasimodo. Ik wist wel dat je verstandig zou zijn...

Fade out